

Recensie van Peter Sneep, journalist, organist, componist

Facebook dd 29 sep 2022

[Peter Sneep | Facebook](#)

DE CONTEMPLATIEVE MUZIEK VAN WOUTER VAN BELLE

De cd met vocale kerkmuziek van Wouter van Belle heeft me blij gemaakt. Gisteren zat 'ie bij de post en ik beluister hem nu al voor de vierde keer. Van Belle (1958) is sinds 1985 organist van de Sint-Catharinakathedraal in Utrecht. De cd is onderdeel van de reeks met Vocale Kerkmuziek van de Stichting Nieuwe Kerkmuziek. Eerdere cd's waren gewijd aan componisten als Aart de Kort, Jaco van Leeuwen, Daniël Rouwkema en Kees van Eersel, elk met een eigen kleur.

Ik was erg benieuwd naar de cd van Wouter van Belle. Zijn compositie 'Dat zij U kennen' van een cd uit 2007 ter gelegenheid van het afscheid van kardinaal Simonis maakte me nieuwsgierig naar meer van Van Belles muziek.

Wat me als eerste opviel aan deze nieuwe groene cd was de originele en ontwapenende manier waarop Wouter van Belle melodieën maakt. De componist moet de woorden vele malen hebben herkauwd. Zijn melodieën en ritmes volgen de woorden en hun betekenis precies, met een zeker speelsheid. Dat helpt de zangers om verstaanbaar te zingen. Ondanks die speelsheid is de muziek steeds contemplatief. Ik wachtte tevergeefs op het volle werk van het orgel. Tongwerken en vulstemmen krijg je bijna niet te horen. De enige keer dat ik een tongwerk hoorde, was een zacht solostemmetje bij 'Ik ben de opstanding' (waar ik weer eens hoorde dat het niet meevalt om het Nederlandse woord 'opstanding' op muziek te zetten. Maar dat geheel terzijde). Of wacht: In het refrein van het 'Schelfzeelied' gaan wat meer registers van het orgel open. En in het Postludium, de allerlaatste track, mag het Maarschalkerweerd-orgel van de Utrechtse Catharinakathedraal voor het eerst helemaal los.

Op de cd staan twee missen, een in het Nederlands en een in het Latijn. Wat me raakte was het slot van het 'Lam Gods' van de Nederlandstalige mis, waar de componist hartstochtelijk grote nadruk legt op het woord 'vrede'. De mis heeft de mooie naam 'Missa Corona' en werd gecomponeerd aan het begin van de coronapandemie in maart 2020.

Het cd-boekje begint met een lang en lekker leesbaar interview van Dirk Zwart met Van Belle. Wat Van Belle aan Zwart vertelt, verraste me. Hij groeide op in een zeer muzikaal gezin, maar maakte pas rond zijn twintigste levensjaar kennis met kerkmuziek en het katholieke geloof. Misschien komt het daardoor dat zijn muziek zo onbevangen is? Zeker, de sfeer is helemaal katholiek, maar er zit geen vanzelfsprekendheid of cliché bij.

Natuurlijk zijn er invloeden van aan te wijzen die onmiskenbaar invloed hebben gehad op Van Belles manier van componeren. Hendrik Andriessen en Herman Strategier zijn onmiskenbaar, evenals hun Franse voorbeelden als Fauré en Duruflé. Net als Dirk Zwart hoor ik hier en daar sfeertjes van Don Lorenzo Perosi (1872-1956), de zangleider van de Sixtijnse Kapel in Rome, maar in het interview zegt Van Belle diens muziek niet te kennen. En hier en daar duikt toch ook iets op van... Dirk Zwart. Ook hoor ik vleugjes van de componisten rond Huub Oosterhuis en een enkele keer iets van de Anglicaanse kerkmuziek, zoals Edward Bairstow en Herbert Howells. Maar eigenlijk had ik eerst het gregoriaans moeten noemen, want van Belle maakt van die prachtige lange vloeiende eenstemmige zinnen, zoals in het 'Morgenlof'.

Dat Morgenlof is een onderdeel van een reeks motetachtige composities op teksten uit 'De Imitatione Christi' van Thomas a Kempis. „Op twee vleugels wordt de mens van het aardse omhoog gedragen: eenvoud en zuiverheid.” Maar voordat die woorden klinken, verrast Van Belle met een raadselachtig voorspel dat een minuut duurt. En dan deze zin van Thomas: „Wij zouden volop vrede kunnen hebben, wanneer wij ons niet wilden inlaten met andermans woorden en daden en met wat ons niet aangaat. Hoe kan iemand lang leven, die in de buitenwereld afleiding zoekt en maar weinig of zelden in zichzelf keert?” Je zou wensen dat elke twitteraar die zinnen ter harte neemt.

Op de cd staan drie orgelwerken van Van Belle, waarvan 'Om eenvoudigen van geest' (een gezang uit het nieuwe liedboek over de zaligsprekingen) het meeste indruk op me maakte. Het werk is geschreven in opdracht van de VGK, de Vereniging van Gereformeerde Kerkmusici, een vereniging binnen de Gereformeerde kerken (vrijgemaakt).

Hoogtepunt (tot nu toe – ik zet de cd straks opnieuw aan en dan kan me weer iets anders raken) voor mij is de toonzetting van het tedere Engelstalige gedicht 'Stella', geschreven voor ouders van wie hun dochtertje overleed.

Rooms-katholieke kerken sluiten, de een na de ander. Parochies hebben moeite het hoofd boven water te houden. Vooral voor hen, maar ook voor iedereen die kerkmuziek een warm hart toedraagt, is deze cd een teken van hoop.

Bestellen via email: info@kerkmuziek.nu, of op de website van Wouter van Belle.